

تعریف لجستیک

لجستیک یک فرایند کلی مدیریتی است که مشخص می‌کند مواد و منابع (مورد نیاز تولید) چگونه تهیه شوند، چگونه انبار شوند، و چگونه به مقصد نهایی ارسال شوند. مدیریت لجستیک شامل شناسایی توزیع کنندگان و تامین کنندگان احتمالی و تعیین اثربخشی و قابلیت دسترسی به هر یک از آنان می‌باشد. به مدیران لجستیک **logistician** نیز گفته می‌شود.

واژه لجستیک

لجستیک در ابتدا یک اصطلاح نظامی بود که برای ارجاع به چگونگی گرفتن پرسنل نظامی، چگونگی انتقال تجهیزات، چگونگی انبار کردن تجهیزات و چگونگی تدارکات، استفاده می‌شد. این واژه در حال حاضر از واژه های رایج در بیزینس و کسب و کار است و به طور خاص توسط شرکت های فعال در بخش تولید برای اشاره به چگونگی مدیریت منابع و حرکت آن در طول زنجیره تامین استفاده می‌شود.

از لجستیک در زبان فارسی به عنوان تدارکات و یا مدیریت حمل و نقل نیز یاد می‌شود.

لجستیک به زبان ساده

به طور خلاصه هدف مدیریت لجستیک داشتن میزان مناسبی از منبع یا ورودی در زمان صحیح و رساندن آن به مکان مناسب و در شرایط مطلوب و در نهایت تحویل آن به مشتری داخلی و خارجی درست است. یک سیستم تدارکات مناسب از تحویل به موقع سفارش هر مشتری اطمینان حاصل می‌کند و تضمین می‌کند که منابع به سرعت و به شکل کارآمد از یک بخش زنجیره تامین به بخش بعدی حرکت کنند.

به عنوان مثال در صنعت گاز طبیعی سیستم لجستیک شامل مدیریت خطوط لوله و تانکرها، تاسیسات ذخیره سازی و مراکز توزیع است که با گاز به گونه ای رفتار می‌کنند که در طول زنجیره تامین تغییر کند. یک زنجیره تامین کارآمد و روش های اثربخش لجستیکی برای کاهش هزینه ها و حفظ و افزایش بهره وری ضروری هستند. تدارکات ضعیف منجر به تاخیر در تحویل سفارش ها، عدم پاسخگویی به نیازهای مشتریان و در نهایت ضعف کسب و کار می‌شود.

دگرگونی لجستیک در طول زمان

مفهوم لجستیک در کسب و کار از دهه ۱۹۶۰ تغییرات زیادی داشته است. پیچیدگی رو به رشد مواد و منابع مورد نیاز شرکت های تامین کننده و توسعه جهانی زنجیره های عرضه نیاز به متخصصانی که مدیران لجستیک زنجیره تامین نام داشتند را ایجاد کرد. در عصر مدرن رونق تکنولوژی و پیچیدگی فرایند لجستیکی به تولید نرم افزارهای مدیریت لجستیک و شکل گیری شرکت های حرفه ای و متخصص در زمینه حمل و نقل و تدارکات انجامیده است که به حرکت منابع در طول زنجیره تامین شتاب می دهند. شرکت های تولیدی ممکن است یکی از این دو روش را انتخاب کنند که یا مدیریت تدارکات خود را به متخصصان برونسپاری کنند و یا اگر از لحاظ هزینه به صرفه بود مدیریت تدارکات را از داخل شرکت انجام دهند.

وظایف اولیه مدیر لجستیک

وظایفی که یک مدیر لجستیک یا تدارکات در قبال آن پاسخگوست با توجه به کسب و کاری که در آن فعالیت می کند متفاوت است. این مسئولیت های اولیه شامل نظارت و مدیریت موجودی است که به وسیله سازماندهی انتقال مناسب و انبارش کافی موجودی صورت می گیرد. یک مدیر لجستیک توانمند این جنبه های فرایند حمل و نقل و تدارکات را هماهنگ با مراحل حرکت موجودی و منابع در طول زنجیره تامین برنامه ریزی می کند.

همانگونه که پیش از این گفتیم به متخصصان در زمینه لجستیک **logistician** گفته می شود. **Logistician** یا همان مدیر لجستیک کل چرخه عمر یک محصول را مدیریت می کند که از تامین محصول آغاز می شود و تا توزیع و تخصیص و در نهایت ارسال آن ادامه میابد. این افراد حتی اگر نام و سمت مشخص نداشته باشند در همه صنایع وجود دارند.

Logistician به شکل خاص موارد زیر را انجام می دهد :

- پروراندن روابط تجاری هم با تامین کنندگان و هم با مشتریان
- تلاش برای شناسایی نیازهای مشتریان و درک آنها و اطمینان از برآورده شدن آنها
- تعیین جایی که مواد، تجهیزات و محصول نهایی می روند
- یافتن سریعترین و ارزان ترین مسیر برای انتقال کالاها
- ارزیابی اعمال لجستیکی و تلاش برای بهبود آن دسته از اموری که نیازمند اصلاح هستند

- رایانه برنامه ها، ارزیابی ها و داده های مربوط به عملکرد به مدیریت
- رایانه پیشنهادات و پروپوزال ها به مدیریت و مشتریان در راستای بهبود امور
- مطلع بودن از آخرین پیشرفت های تکنولوژی در حوزه تدارکات و حمل و نقل، و استفاده از تکنولوژی های جدید در روش های فعلی

سیستم نرم افزاری لجستیک

توسعه تکنولوژی به ویژه صنعت نرم افزار، سبب تولید نرم افزارهایی در زمینه های مختلف مدیریت کارها و گردش اطلاعات شده است. یک از مهمترین سیستم های نرم افزاری برای مجموعه های تولیدی، نرم افزار لجستیک و یا همان سیستم حمل و نقل است. این سیستم وظیفه ثبت و کنترل تمام اطلاعات مربوط به حمل و نقل کالا و مواد خریداری شده و همچنین کالا و محصول تولید شده را بر عهده دارد.

برای نمونه، وقتی یک درخواست خرید، ثبت و تایید می شود، وظیفه بخش تدارکات و حمل و نقل است که درخواست مورد نظر را تهیه کرده و در زمان مناسب به واحد انبار تحویل دهد. تمامی اطلاعات جا به جایی کالا در سیستم ثبت خواهد شد، به نحوی که مدیران و سرپرست های مربوطه در هر لحظه می توانند ببینند که کالای مورد نظر در چه مرحله ای قرار دارد.

علاوه بر موارد گفته شده در بالا، اتصال سیستم حمل و نقل به ترازوهای دیجیتال، باسکول و ... این امکان را فراهم می کند تا وزن اعلام شده در مراحل قبلی (به عنوان مثال باربری) جک شده و در صورت مشاهده مغایرت، به کاربر مربوطه اخطار دهد. این موضوع سبب خواهد شد تا از خطاهای مختلف که در زمینه توزیع و حمل رخ می دهد، جلوگیری شود.
